

**PUUMALA 36 KERINIEMI LAANNIEMI
KOEKAIVAUS 1994**

Timo Jussila

Perustiedot:

Kaivauspaikka: Puumala 36 Keriniemi Laanniemi
 Peruskartta: 3144 07
 Koordinaatit: x 6834 50, y 3569 00, z 81.0 - 81.4 m mpy
 Maanomistaja: tila: Selkälä 623 411 0003 0026
 omistaja: Valtonen Aale, Haukiverkko 8, 02170 Espoo 17
 Tutkimusaika: kenttätyöt 2.7. - 15.7. 1994
 Tutkimustyyppi: asuinpaikan koekaivaus ja kartoitus
 Suorittaja: Mikroliitti Oy
 Johtaja: HUK Timo Jussila
 Muu henkilöstö: HUK Pirjo Jussila, koululaiset Jouko ja Terttu Jussila.

Tutkimus: tarkoituksena oli selvittää v. 1993 suoritettua laajempaa alueen fosforiyleiskartoituksen osuvuus asuinpaikan kohdalla, sekä kehittää pyyntiasuinpaikkojen kartoitus- ja tutkimusmenetelmiä. Lisäksi pyrittiin tutkimaan asuinpaikan rantasidonaisuutta.

Menetelmät: alueella tehtiin maatulokakuvaus (GTK-Kuopio, tohtori Pauli Hänninen) kesäkuun alussa 1994, jolloin tutkalla kuvattiin 4 x 40 m linjat aiemmin todetun asuinpaikan kohdalla muinaisen rantatörmän äärellä. Tutkatulosten perusteella alueelle tehtiin neljä pientä tasokaivausalaa. Alueelta otettiin fosforinäytteitä kolmelta linjalta, sekä fosfori- ja maanäytteitä kaivausalueilta.

Tulokset: maatulokset ja niiden käyttökelpoisuus osoittautuivat lupaaviksi. Tulkintaan liittyvät maanäytteiden analyysit ovat vielä keskeneräisiä. Tutkakuvaus tuloksin kehittäminen vaatii vielä lisätutkimuksia, joita on aikomus tehdä kesällä 1995. Koekaivaus ja fosforitulokset osoittivat aiemmin suoritettua fosforiyleiskartoituksen antaman kuvan olleen hämmästyttävän hyvän etelä- ja itä suuntaan. Asuinpaikan pohjois- ja länsirajaa on tarkoitus tutkia vastaavasti kesällä 1995. Muinaisranta paikannettiin fosforianalyysillä. Tutkimusmenetelmät ja -tulokset on tarkoitus julkaista kesän 1995 täydennyskaivauksen jälkeen.

Löydöt: Km 28340 : 1-9, keramiikkaa, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Keramiikka on luusekoitteista ja koristeetonta, reunapalat T-muotoisia. Luut pieninä murusina, joista vain muutama isompi fragmentti otettiin talteen. Kvartsit huonolaatuisia. Hiilinäytteitä ei ole luetteloitu kansallismuseoon.

Ajoitus: Rannansiirtymisen mukaan paikka on myöhäiskivikautinen, arviolta n. 4600-4200 BP cal.

Tutkimusala: n. 1200 m², kaivausala 10 m², tasokaivauksena.

Kustannukset: Mikroliitti Oy n. 8000 mk.

Raportti: Timo Jussila, 27.3.1995, Museoviraston arkeologian osaston top. arkisto.

Aiemmat tutk.: Timo Jussila Puumalan inventointi 1990 (km 25741), Timo Jussila kartoitus 1993. Molemmista on raportit arkeologian osaston top. arkistossa.

Läheiset kohteet: Puumala 37 Laanniemi-metsätie kivik. asuinpaikka on n. 200 m N.

Dokumentit

Kartat	1. peruskarttalehtiote
	2. yleiskartta 1:2500
	3. tutkimusaluekartta 1:1000
	4. tutkimusaluekartta 1: 250
	5. kaivauskartta 1:100
	6. fosforinäytekartta (ei mittakaavassa)
	7. maanäytekartta (ei mittakaavassa)
	8. vaaitus- ja fosforiprofiililinja y 900
	9. vaaitus- ja fosforiprofiililinjat x 300 ja x 278

Kaikki kartat ovat A4 paperilla alkuperäistulosteina. Lisäksi kartat on jätetty kertomuksen liitteenä olevalla diskettillä Windows Metafile tiedostoina (disketti 3.5", 1.44 MB, PC-formatted HD, 80 tracs,/ 135 TPI.)

Valokuvat:

- 32172 Dia, kaivausalue 1 ennallistuksen jälkeen, kuvattu länteen.
32173 Dia, alue 2 itäprofiili, keramiikanlöytökohta, "notkahdus" kivikerroksessa.

Liittinä on neljä värikuvaa, joiden negatiivit ovat hallussani.

Kaivauksen kulku

Kaivausalat avattiin maatulokavaintojen perusteella, siten että haluttiin verrata eri näköisiä tutkassignaaleja todellisuuteen. Alueilta otettiin 2 l maanäytteitä. Alueet kaivettiin tasokaivauksena pohjaan (n. 30-40 cm syvyydelle). Vaaitukset tehtiin Saimaan vedenpinnan tasosta, jonka korkeus vaaitushetkellä kysyttiin Savonlinnan vesilaitoksen ja Lauritsalan vedenmittauspaikoista. Vaaitusten korkeuslukujen tarkkuudeksi arvioin n. +-5 cm.

Kaivausaikana oli koko ajan hyvin helteinen sää. Kaivausalueella päivälämpötilat olivat jatkuvasti 30-33 astetta ja alle 25:n lämpötila ei laskenut edes illalla. Tämän johdosta töitä tehtiin pääosin aamuvarhaisella ja iltaisin. Hikiästä olosuhteista johtuen kaikkia tavoitteita ei täysin kyetty saavuttamaan. Tutkimusalueen länsi- ja pohjoisreunalla oli tarkoitus tehdä enemmän koekuoppia, samon fosforilinjoja oli tarkoitus vetää myös länteen ja pohjoiseen. Nämä työväiheet on tarkoitus suorittaa v. 1995.

Kaivauksen jälkeen alue ennallistettiin huolellisesti. Käydessäni lokakuussa 1994 paikalla erään "maallikon" kanssa, ei hän pystynyt osoittamaan kaivausalueita. Ennallistus onnistui siis hyvin.

Kaivaushavainnot

Mitään kiinteitä rakenteita ei kaivauksella havaittu. Alueella 2, 3, ja 4 havaittiin heikkoa likamaata ja hiiliä 10-20 cm syvyydellä. Likamaat eivät muodostaneet keskittymiä tai kuvioita, vaan ne näkyivät heikompina tai hieman vahvempina värjäytyminä ja hiilimuruina kauttaaltaan mainituilla alueilla. Korostan, että likamaat olivat varsin heikosti erottuvia. Alueella 1 ei havaittu mitään luontaisesta poikkeavaa maan värjäytymistä. Yhdessä kohden havaittiin hiiltä, kekäleitä, 15-27 cm syvyydellä.

Maaperä:

Maaperä on alueella kivistä hiekkaa (sorainen hiekka). Kivisyys koostuu n. 1-10 cm läpimitaisista pyörityneistä kivistä, jotka ovat kerrostuneet n. 5-20 cm syvyydelle. Muutoin maaperä on lajittunutta hiekkaa. Pintamaan kivisyys on osin rantavoimien työtä. Muinaisen rantatörmän äärellä, alueen itäreunalla, kaivausalueella 1 todettiin kivikerroksen "konsentroituneen" aivan törmän reunalle tiiviiksi ja runsaskiviseksi kerrokseksi. Tämä muinainen rantakivikko ulottui vain n. 0.5 m kaivausalueen itälaidasta länteen. Tämän kapean kivikkovyöhykkeen länsipuolella maaperä oli kauttaaltaan saman kaltaista harvempaa soraikkoa.

Löydöt:

Löytöjä tuli vain koekuoppamaisilta alueilta 2-4. Alue 1 oli löydötön (ks. kartta 5). Löydöt on selostettu perustiedoissa. Hiilinäytteitä otettiin talteen seuraavasti:

HIILTÄ	x 27820 y 89885,	syvyydeltä 20 cm
HIILTÄ	alue 2 itäpuolisko	syvyydeltä 5-10 cm
HIILTÄ	x 27830 y 90010	syvyydeltä 25 cm
HIILTÄ	x 28950 y 89790	syvyydeltä 17 cm

Hiilinäytteitä ei ole luetteloitu kansallismuseon kokoelmiin. Niiden ajoitusmahdollisuuksia tutkitaan ja mahdollisesti ajoitukseen käyttämättömät hiilet tullaan luovuttamaan kansallismuseoon myöhemmin.

Fosforinäytteet.

Alueelta otettiin kolmelta linjalta fosforinäytteet maakairalla. Linja vaaittiin. Muinainen ranta erottuu tuloksissa hyvin. Asuinpaikan itäraja on jyrkkä ja selvä. Fosforin perusteella alueella on kaksi asuinpaikkakeskittymää, jotka N-S suunnassa ovat:

- tutkittu alue x välillä 280 - 300 ja aiempien tutkimusten mukaan tästä vielä n. 15 m pohjoiseen eli x tasalle 315.
  - Välillä x 280 - 274 on ilmeisesti löydötön ja vähäisemmän fosforipitoisuuden alue.
- Muinaisen niemen nokassa on sitten taas korkeamman fosforipitoisuuden alue.

Ylipäätään v. 1993 fosforikartoituksen tulos osoittautui oikeaksi.

Jatkotutkimukset

Tutkakuvan tulkinnan kehittämistä varten on syytä avata vielä muutama pieni kaivausala: tutkalinjalle 1 kohtaan x 290 y 900, linjalle 3 kohtaan x 290 y 896, alueen 1 laajentaminen 2 m pohjoiseen välille x 278,5 - 280,5, sekä pieni ala linjalle 4 kohtaan x 280 y 894.

Fosforianalyysin ja tutkakuvan perusteella avataan koekuoppa linjalle 3 kohtaan x 266, sekä linjalle 1 kohtaan 274, 269 ja 254. Fosforilinjat tullaan vetämään pohjoiseen ja länteen.

Mainitut työt on tarkoitus tehdä heinäkuun alussa 1995.

Espoossa 27.3. 1995

Timo Jussila

PUUMALA 36 Keriniemi Laanniemi, analysoidut fosforinäytteet 1994

P = fosforia mg/kg (sitruunahappoliukoinen P)

Z = näytteenottopisteen korkeus cm mpy.

Huom = Kaira - näyte otettu kairalla, tyhjä - näyte kaivaukselta

nro	X	Y	P	Z	huom.
1	30000	90000	323	8138	Kaira
2	30000	90200	125	8126	Kaira
3	30000	90400	261	8095	Kaira
4	30000	90600	655	8074	Kaira
5	30000	90800	121	8057	Kaira
6	30000	91000	85	8032	Kaira
7	30000	91200	93	8008	Kaira
8	30000	91400	125	7977	Kaira
9	30000	91600	160	7954	Kaira
10	27800	90200	304	8097	Kaira
11	27800	90400	276	8082	Kaira
12	27800	90600	277	8066	Kaira
13	27800	90800	165	8048	Kaira
14	27800	91000	229	8039	Kaira
15	27800	91400	112	8030	Kaira
16	27800	91600	139	8006	Kaira
17	27800	91800	145	7974	Kaira
18	27800	92000	198	7949	Kaira
19	27400	90000	896	8117	Kaira
20	27000	90000	431	8111	Kaira
21	26600	90000	233	8112	Kaira
22	26200	90000	298	8117	Kaira
23	25800	90000	136	8114	Kaira
24	25600	90000	148	8101	Kaira
25	25400	90000	294	8083	Kaira
26	25200	90000	498	8079	Kaira
30	27850	90100	256		
31	27850	89900	376		
36	27850	89800	770		
37	27750	89600	458		
38	27760	90000	121		
41	27850	90000	379		
42	27850	89700	510		
47	27760	90000	208		
60	28220	89800	877		
61	29020	89800	860		
62	29550	89600	890		

Kuva 1. Yleiskuva etelä-lounaaseen, kaivauspaikka oikealla näyvien ihmisten kohdalla.

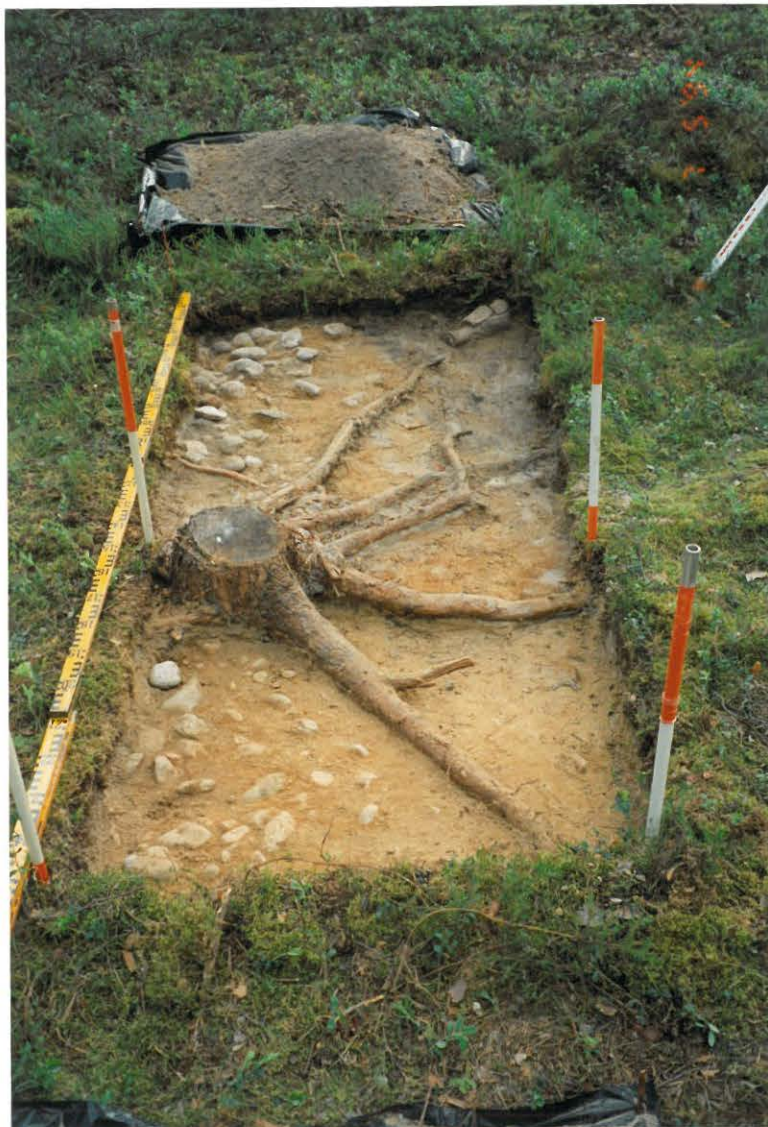

Kuva 2. Kaivausaluetta 1 perustetaan, kuvattu itään

Kuva 3. Alueen 2 itäprofiili, missä kivikkokerroksessa on "notkahdus". Se vaikuttaa luontaiselta. Keramiikat löytyivät kivikerroksen seasta ja sen ylä- ja alapuolelta.

kuva 3. Kaivausalueen 1 pintaa, kuvattu etelään, muinainen rantakivikko alueen itäpuolis-kossa.

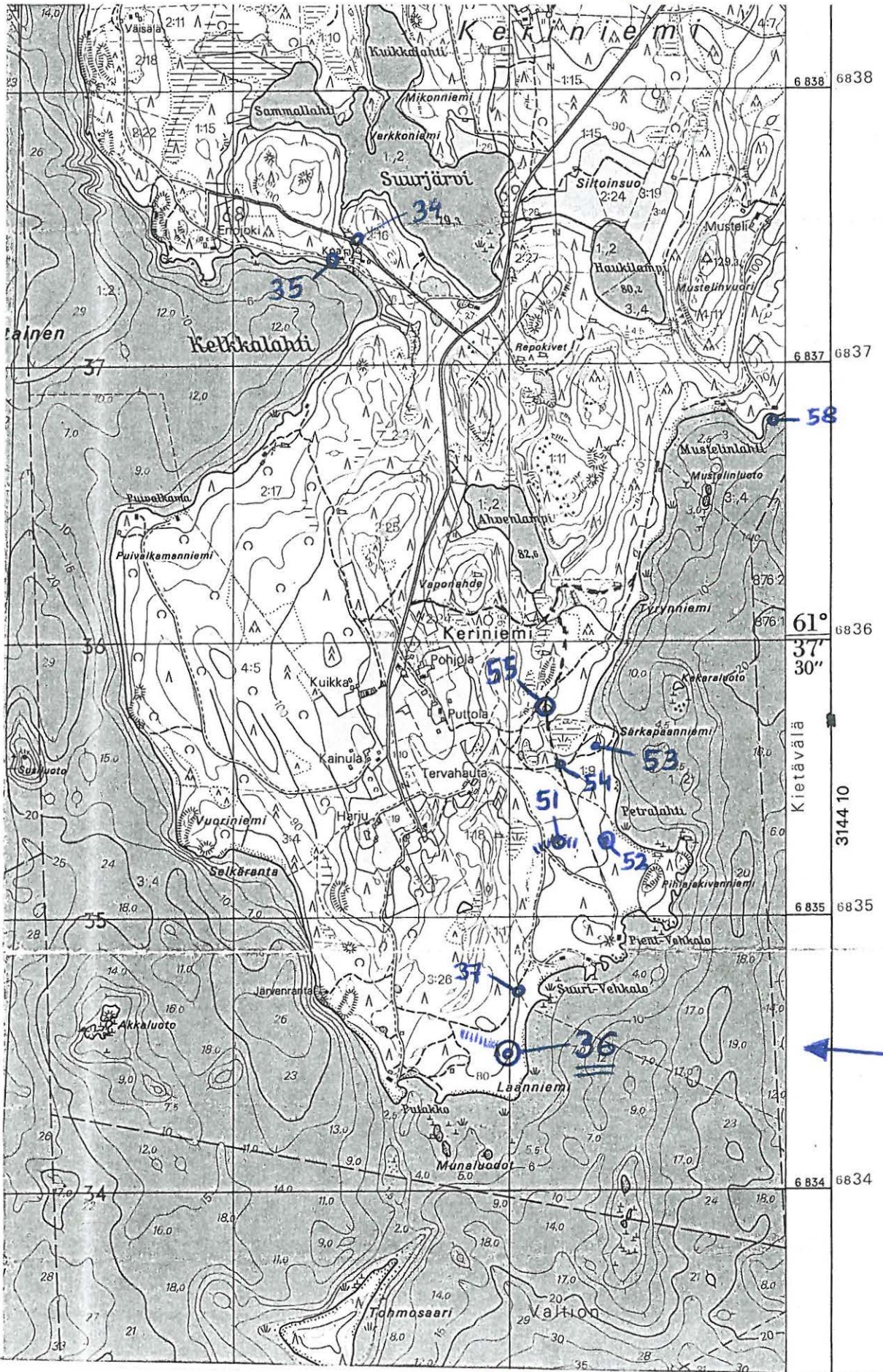

PULMALA KERINIEMI

MUINAISJÄÄNNÖKSET

PIK 3144 07

1:20000

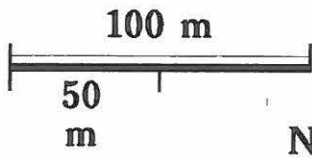

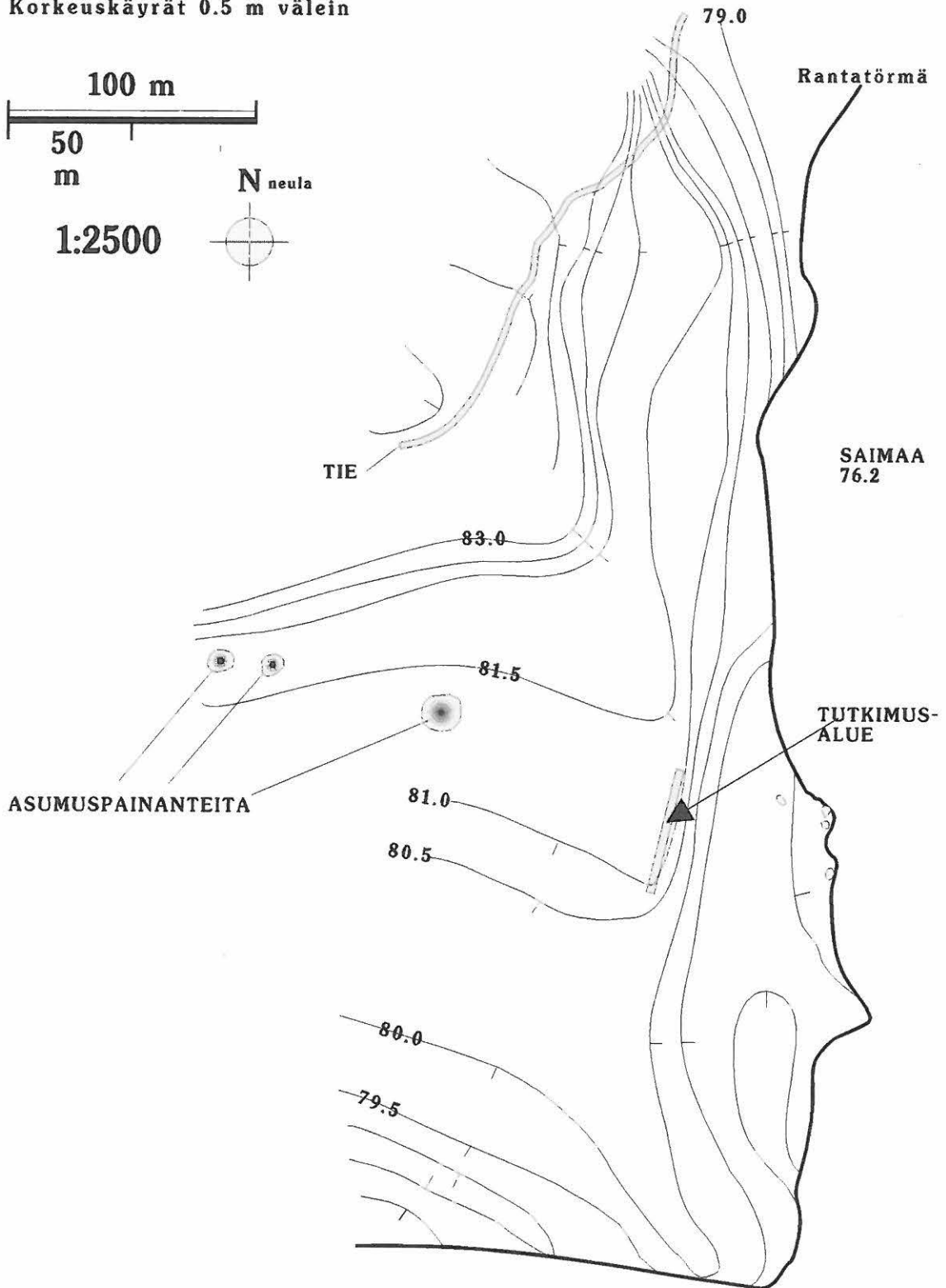
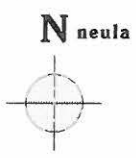
**PUUMALA 36 KERINIEMI LAANNIEMI
KOEKAIVAUS 1994
T.JUSSILA**

YLEISKARTTA

Korkeuskäyrät 0.5 m välein

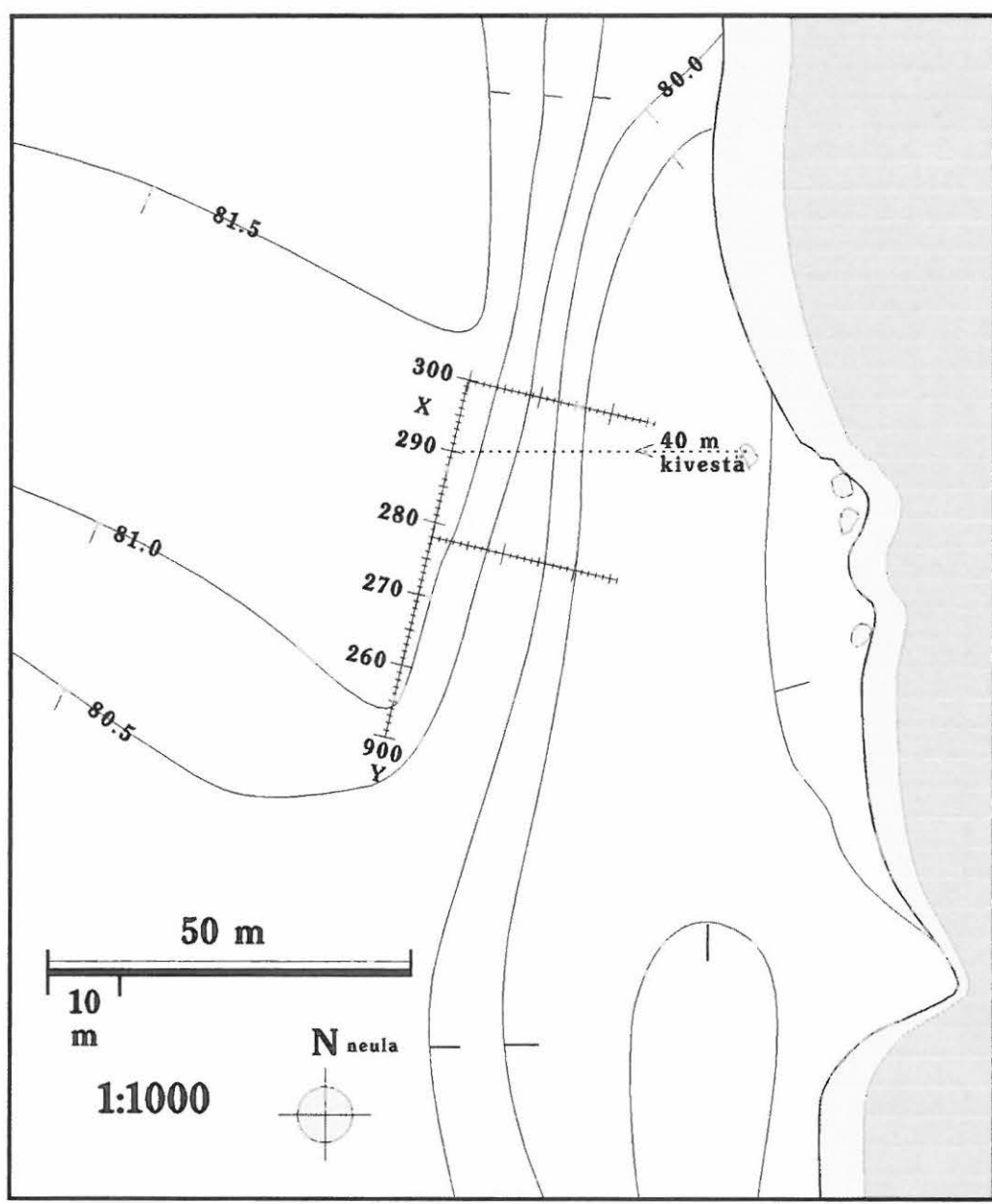

1:2500

PUUMALA 36 KERINIEMI LAANNIEMI
KOEKAIVAUS 1994
T.JUSSILA

TUTKIMUSALUE
koordinaatisto ja näytelinjat
X- linjan suunta on 13/360°

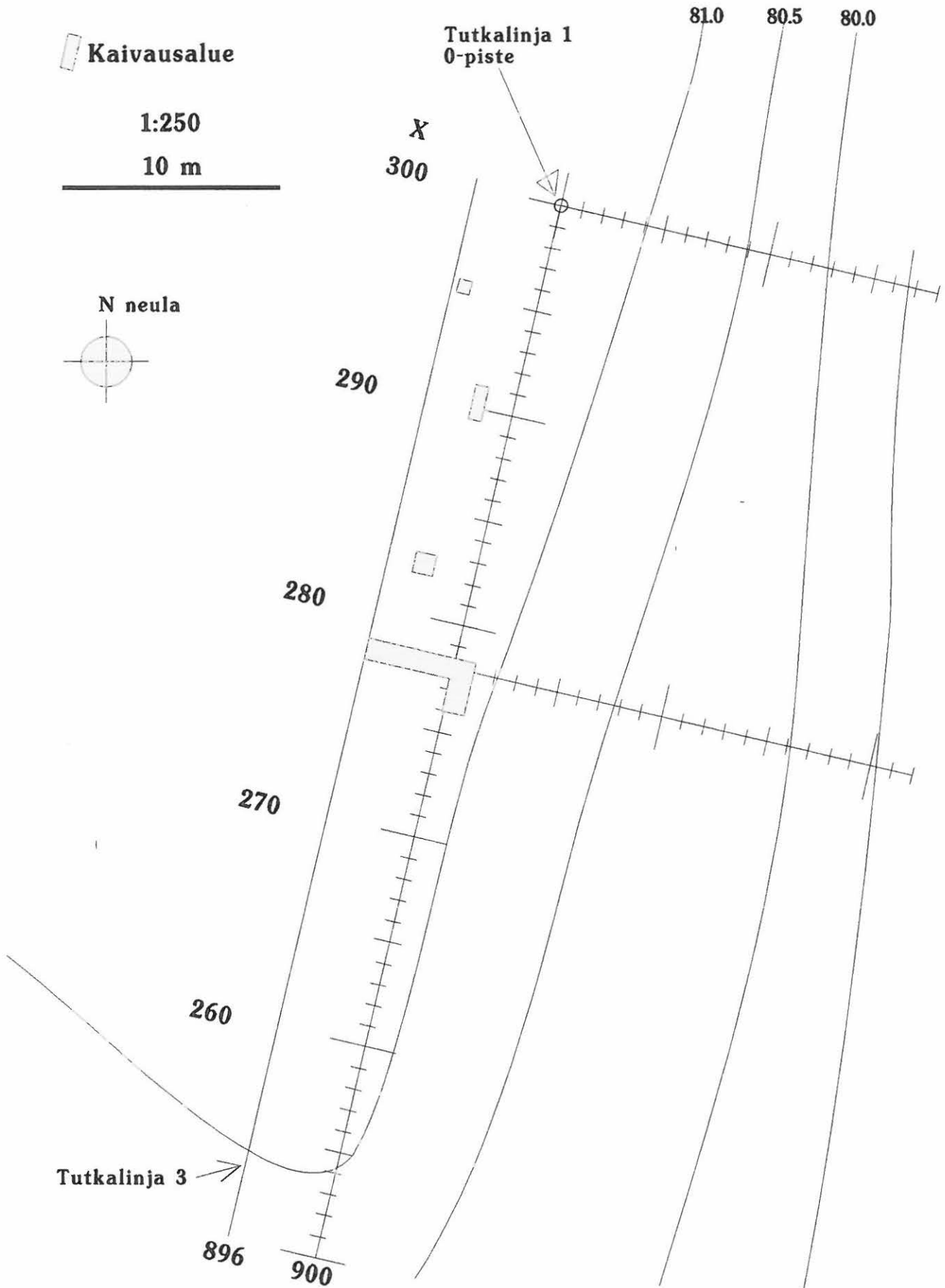
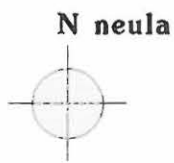
PUUMALA 36 KERINIEMI LAANNIEMI

Fosforinäyte ja vaaituslinjat, 1994

 Kaivausalue

1:250

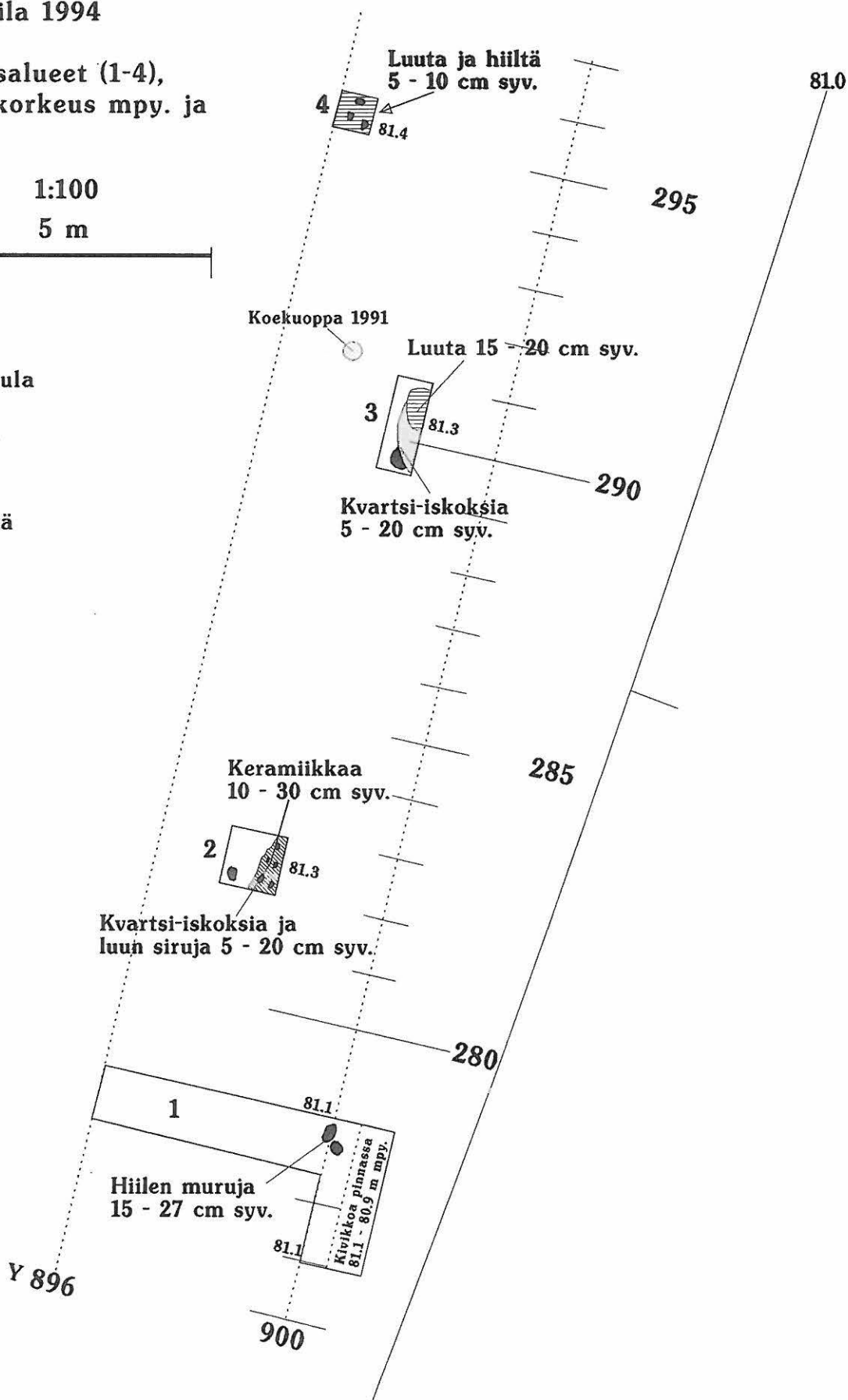
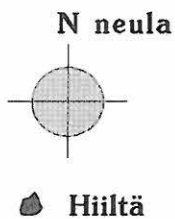
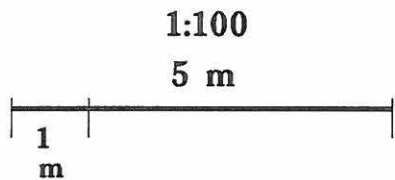
10 m

PUUMALA 36 KERINIEMI LAANNIEMI

T. Jussila 1994

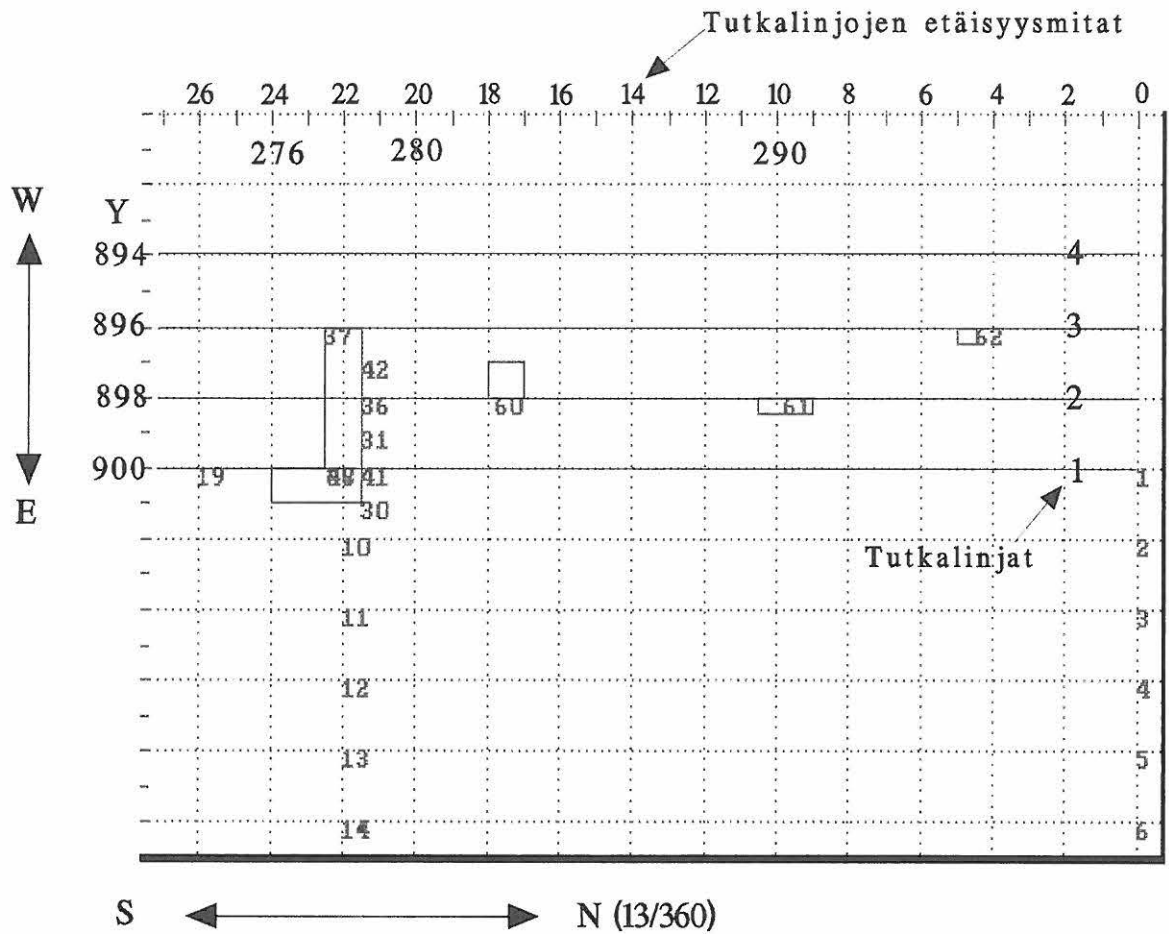
Kaivausalueet (1-4), niiden korkeus mpy. ja löydöt

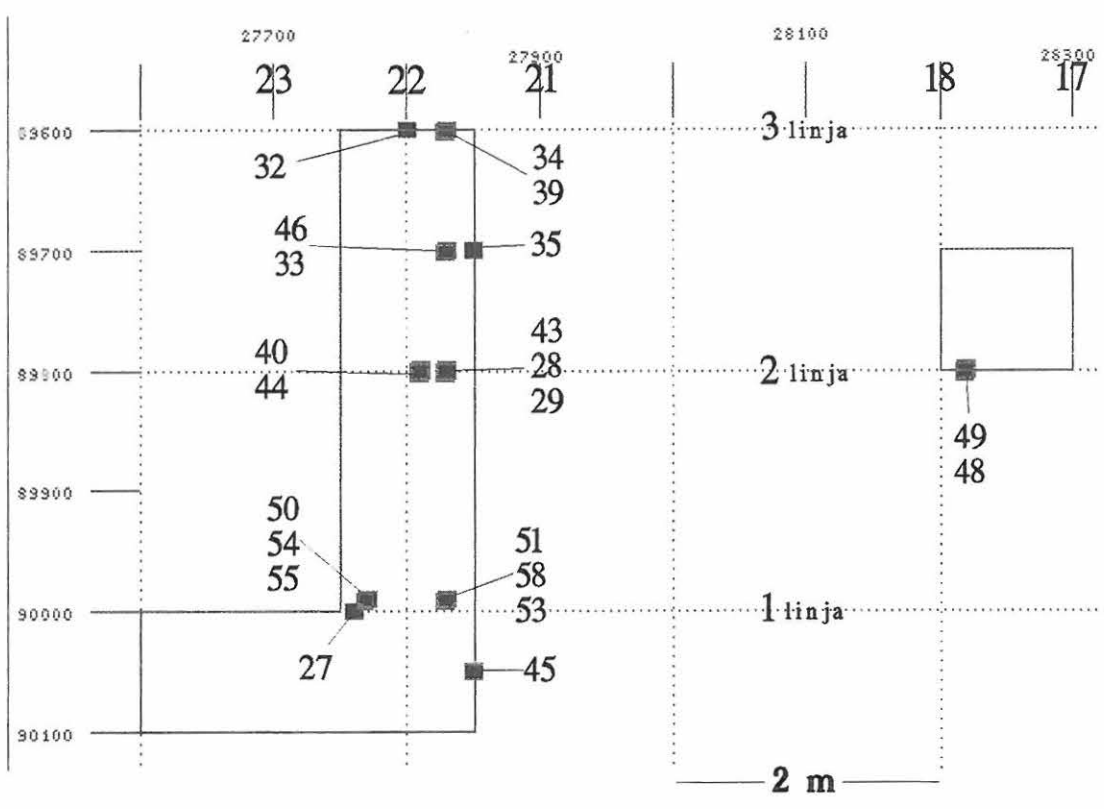

PUUMALA KERINIEMI 1994 FOSFORINÄYTTEET

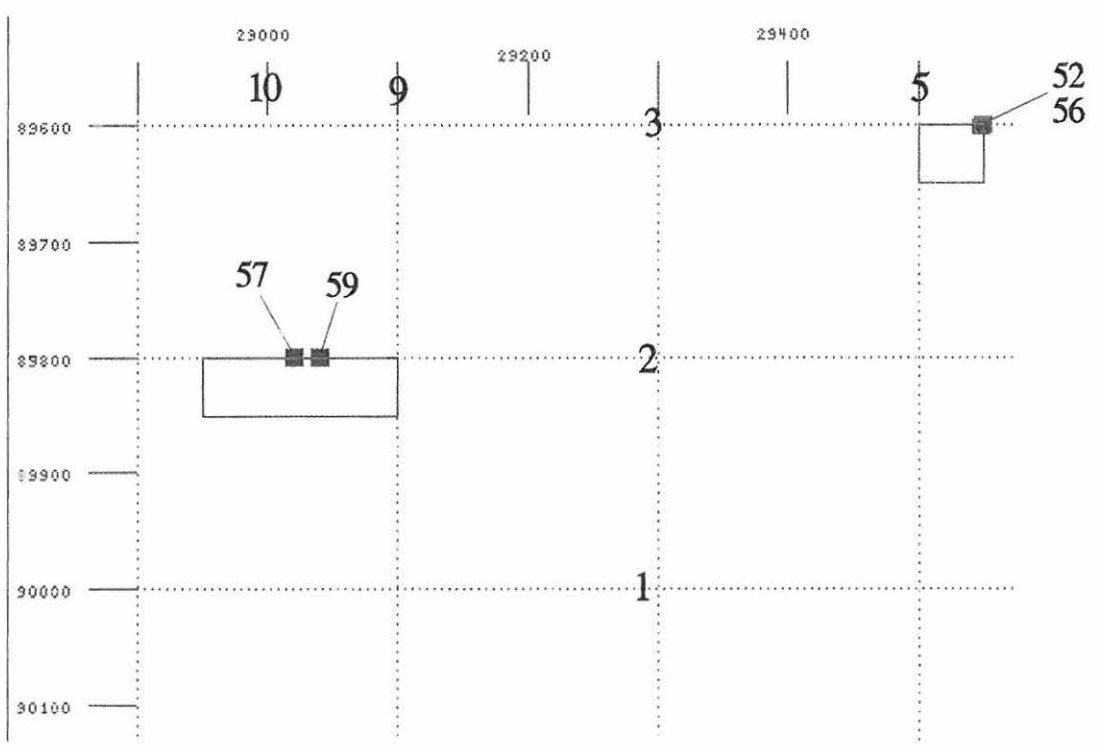
Koekuoopat ja fosforinäyttenumerot

PUUMALA KERINIEMI 1994 MAANÄYTTEET

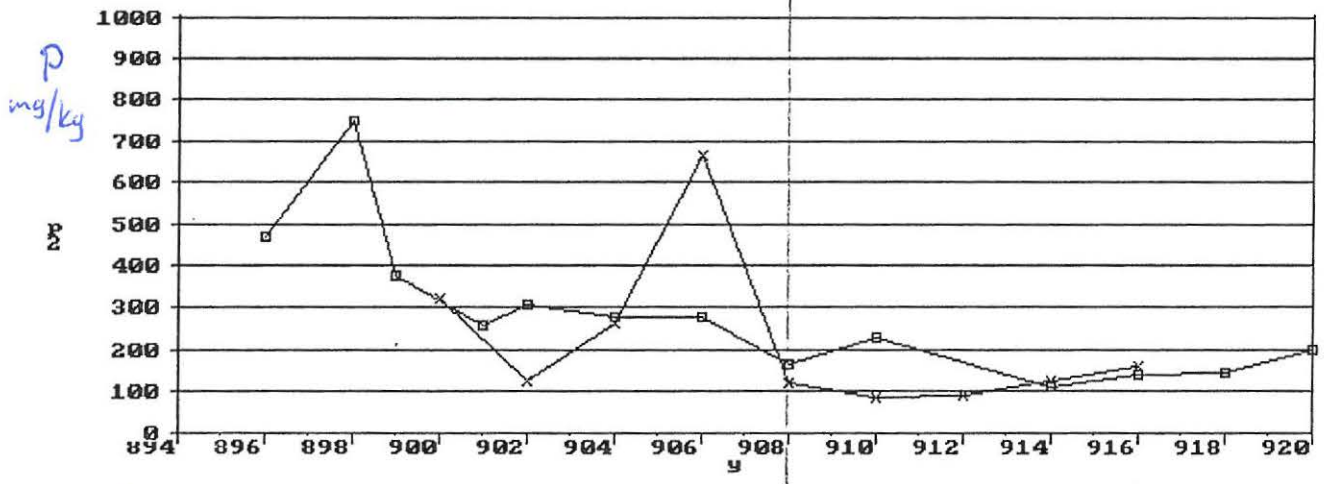
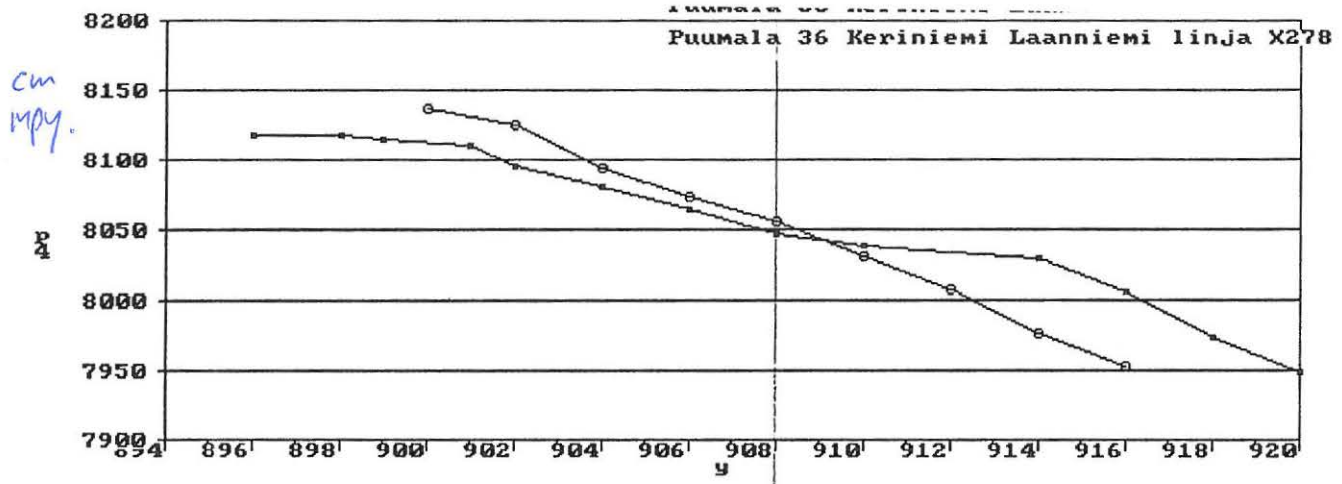

S ←————→ N (13/360)

8

1
cm
MPY

9

